

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 15.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 8.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 10.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 20 para, a zastareni pare 30.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilicne pretplate, biti će povraćena. — Pretplate se šalju poštanskim nuputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplačena se pisma ne primaju. — Disma i novce treba šaljati „Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadaru“.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ. 1. Službeno se javlja: 28. septembra 1918. Talijansko bojište: Nije se ništa važno zbilo.

BEČ. 2. Službeno se javlja: 2. septembra 1918. Talijansko bojište: Ništa novo.

Doglavica generalnog štaba.

Zračni napad u Boki Kotorskoj.

BEČ. 1. Dana 30. o. m. izjutra četiri engleske kopnene letjelice pokušale su napadnu pomorske naprave i brodove u Boki Kotorskoj. Njihove bombe ne postigoše uspjeha; većinom padaše u more. Od te četiri letjelice samo jedna odoše; ostale se tri srušile i skršile na brdima. Ranjeni letioci spašeni su; ostali zaglavise.

Izveštaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN. 31. Wolff Bureau javlja: Veliki glavni stan, 2. septembra 1918. Zapadno bojište:

Jučer Englezi pokušahu jugo-istočno od Arrasa da nanovo probuju, i to na fronti od dvadeset kilometara između ceste Arras-Cambrai i jugo-istočno od Bapaume. Nakon žestokih bojeva bitka u kasnu večer ispade u našu korist. Neprijatelj bje svagdje odbijen i pretrpi izvanredno velikih gubitaka. Sjeverno od Somme bjehu odbijeni engleski napadi između Morvala i Clergyja.

Sjeverno od Oise Francuzi napadose konalski odsječak između Libermonta i sjevero-istočno od Nogona. Njihovi napadi ustaviše se, većinom već na zapadnoj obali, u našoj vatri. Nakon ljeta boja neprijatelj bje izbačen iz Chevillyja na istočnoj obali. Donovljeni napadi iz Nogona propadose u vatri i u protudarom. Na Ailette pješaci bojevi. Sjeverno od Soissons povukosmo odsječak fronte, koji je stršio prema Doslyskom mostobranu, na krcu liniju Juvigny-Bucy-le-Long. Dva zadnja dana oborismo 52 letjelice.

BERLIN. 31. p. m. navečer. Englezi danas se sjetise, da smo već pred nekoliko dana skratili našu frontu, koja je između Uperna i La Bassée stršila prema Hazebrouku, te udarise preko Kemmela, Bailloula i Neuf Berquina i preko Lbwa za našim izvidničkim odjeljcima, koje bijasmo ostavili pred neprijateljem.

Jugo-istočno od Arrasa engleski djelimični napadi propadose. Bilo je bojeva sjeverno od Somme. S obe strane Nogona i između Oise i Aisne razviše se popadne, nakon najjačeg artiljerijskog boja, francuski napadi.

BERLIN. 1. Wolff-Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 1. septembra 1918. Zapadno bojište: Između Uperna i La Bassée skratismo našu frontu, napustivši luk što je stršio prema Hazebrouku.

Žena u starom Egiptu.

(Svršetak).

Ali kod sklapanja brakova bili su već i stari Egipćani vrlo oprezni. Ne zna se šta se sve tražilo od žene, koja stupa u brak, da ju nazovu „valjano“, ali je jasno, da se je mnogo pazilo na moral njezin, kao što i spretnost u vogaženju kućanstva. Tako se sačuvala jedna listina očinskih opomena i sa svoje, što je neki pisar (kralj, činovnik) Ant daje prijateljima svoje sestre: „Čuvaj se one žene — veli se ovdje — koju nitko u puk ne pozna. Ona je duboka voda, kojoj su pritoci nepoznati.“ Tek tako oženjen čovjek postaje sretnim i provodi romantični ljubavni život i sretno bračne dane o kojima nam uvjeravaju mnogi topli i osjećajni stihovi ljubavnih pjesnika, koje su i lijspe i nježne i mogu se u ljepoti takmiti s naračnim našim sevdalinkama:

„Oj dogli u livadu, braco,
Oj, dragane, dogli de za mnomo...“

„Ruika ti leži na ramenu mom
a lasta pjeva — i sviče...
Ne idi od mene
i ostavi ruku u mojoj...“

Dok pjesma harfiste na vobu u El Kab opominje sretnoga muža: „Budi veselo! Daj si mirise i masti donijeti i vijence lotosa za tijelo sestre (čitaj: žene) svoje, koju ljubiš i koja je pokraj tebe.“

Po egipatska žena ima i svog zaštitnika, koji je zove „šutljiva“, jer ona, mala sikomora, je „šutljiva i ne pripovijedam sve što vidim i ne brbljam.“

Čudno će nam se vidjeti, što Egipćani nijesu zabranjivali brakove između brata i sestre: činilo im se to pače kao nešto najnaravnijega i nije rijetkost, da ovakvih brakova nalazimo sve gore do starijih prijestolja. Jednako nam i gore citirani stihovi pokazuju, da su se već i sami pojmovi muža i žene počeli identifikovati s pojmom brata i sestre.

Brakolomstvo spadalo je među 42 smrtna grijeha. Neće nam dakle biti čudno, ako su i zakoni protiv istoga bili veoma strogi, i prema današnjem shvaćanju nikako u prilo. dokumentovanju kulture, jer bi se na pr. žena, kriva brakolomstva, jedno-stavno živa zakopala, ili joj se barem odrezao nos. Ali se ipak može preko toga proći, pazimo li na veliki etički princip, koji su Egipćani poštivali, a to je: „Budi čistoća. Inače je općenje između muškarca i žena bilo posve slobodno, svakako pohvalnije nego još i danas na Istoku, a i u kućnom uređenju nije se mnogo na to pazilo. Tako nam prigledaju i neke slike, gdje u sobi za tkanje i prelo, kazuje jedna slika, gdje u sobi za tkanje i prelo, gospodarka kuće sa slugama i sluškinjama posve nesmetano opči.“

* Franz Woenig: Am Nil. Bilder aus der Kulturgeschichte des alten Aegyptens.

brocku; pri tome prepustismo Kemmel neprijatelju. Ove kretnje, što izvedosmo pred nekoliko dana, on nije opazio. Jučer se Englezi zagonise sa ojakim snagama protiv naših starih linija, zapremise Kemmel, pa nastavise preko Bailloula i Neuf Berquina i preko Lbwa. Napadi engleske pješadije na cesti Arras-Cambrai kao god između Decourta i Vaulka-Vrancourta progioše naprazno.

U bojovima sa izmjeničnom srećom Decoust i Bullecourt otaše u neprijateljskim rukama. Između Morvala i Peronne napadose engleske i australijske divizije; odbismo ih kod Morvala i jugo zapadno od Rancourta.

Dalje na jugu naša linija ide duž ceste Bouchavesnes-Peronne. Bilo je jakih francuskih napada između Somme i Oise na konalsku poziciju i na skup visova sjevero istočno od Nogona. Jedinstveno preduzeti napadi između Beaulieua i Morlincourta skršise se sa velikim gubicima po neprijatelja. Sjeverno od Varesnesa, kod Bretignyja uzbijeni su ojakim neprijateljski zagoni. Između Oise i Aisne započeo jučer iznova pješacka bitka. Jak zagon iz Ailetteke nizine kao god jedinstveni napadi između Ailette i Aisne, kod Crecy-aumonta uzbijeni su protudarom. Istočno od Juvignyja neprijatelj se zagoni do Terny i Sorny, gdje ga istočne pričuđe ustaviše. Južno odavle pa sve do Aisne propadose pred našim linijama napadi, koje je neprijatelj više puta ponovljao.

BERLIN. 1. navečer. Bojevi između Scarpe i Somme. Tamo engleski napadi u glavnome propadose; na pojedinim mjestima utisnuše naše linije na sjeveru. Između Oise i Aisne francuski djelimični napadi bjehu odbijeni.

BERLIN. 2. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 2. septembra 1918. Zapadno bojište:

Između Scarpe i Somme Englezi nastavise svoje napade na fronti širokoj 45 kilometara. Zarišta pješackih bojeva bijahu Hendecourt i Moreuil kao god i razrovana polja istočno od Bapaume i između Rancourta i Bouchavesnesa. Neprijatelj, koji je sjeverno od Hendecourta stekao zemljišta prema Cagnicourt, bje protunapadom potisnut natrag na Hendecourt. Oko Moreuila dugo se boj bio; to mjesto ostade u našim rukama. S obe strane Vaulk i Vrancourta oklopljena kola napadose ali im napadi propadose.

Sjeverno od Somme ustavismo neprijatelja, koji se izjutra bijaše zagonio sa jakim snagama, na liniji Sailly-Saint Pierre Vaastska šuma i istočno od Bouchavesnesa-Mont Saint Martin. Neprijatelj zapremi Peronne. S obe strane Nesle Francuzi nastavise svoje napade, nastojeći da pješackim bojovima, u dubokim redovima, probiju poziciju na konalu.

Neprijateljski juriši propadose s obe strane pruge Nesle-Ham. Francuski napadi navečer skršise se i južno od Libermonta.

S obe strane Nogona neprijateljska pješadija, nakon bojeva dana 31. augusta, u kojima je imala znatnih gubitaka, ostala je mirna. Između Oise i Aisne artiljerijski boj. Djelimični neprijateljski napadi u nizini Ailette i sjeverno od Soissons bjehu odbijeni.

Drvi general. kvartirmajstor Ludendorff.

Večernji izvještaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN. 2. navečer. Engleski napadi između Scarpe i Somme, jugo-istočno od Arrasa i sjevero-istočno od Peronne stekoše zemljišta. Dričuve ustaviše udar. S obe strane od Bapaume neprijatelj bje odbijen. Na Oise i Aisne razviše se popodne, nakon najjače vatre, francuski napadi.

Pooštreno podmorničko ratovanje.

BERLIN. 2. U srednjem Sredozemnom Moru podmornice potopise 15 000 nečitih tona; među tima parobrod od preko 6000 tona za prevoženje četa.

Politika i rat.

Bugarski kralj u Beču.

BEČ. 3. Kralj bugarski krenuo je sinoć u Beč sa princom Cirilom i kćerama.

Državni tajnik Hintze u Beču.

BEČ. 3. Državni tajnik von Hintze, kojega prate državni podtajnik barun Mumm, poklisarski savjetnik princ Hatzfeld i poslanički savjetnik barun Vittinghoff, prišli je jutros u Beč. Na stanici ga dočekashe poklisar grof Wedel i poslanik princ Vilim Stolberg.

BEČ. 3. U počast njemačkom državnom tajniku Hintzeu bio je u podnoje dejeuner kod ministra Buriana i gospgje mu; na koji bili su pozvani ministar predsjednik Hussarek, pratnja državnog tajnika, poglavica generalnog štaba Arz, ministar rata Stöcker, Steiner, njemački poklisar Wedel, saski, bavorski i bugarski poslanik, turski poklisar, i neki činovnici ministarstva spoljašnjih posala. Hintze provede večer kod njemačkog poklisara Wedela i njegove gospgje; tamo bijahu, osim gospgde njemačkog poklisarstva, ministar spoljašnjih posala Burian, ministar predsjednik Hussarek, ugarski ministar Zichy, bavorski i saski poslanik i druge ličnosti.

NJEMAČKA.

Sastanak cara Vilima sa bugarskim kraljem.

BERLIN. 31. Na carevu dolasku u Nanheim pozdraviše vladara kralj bugarski i princ Ciril. Vladari otaše sami do objeda, pa ručashe zajedno s kraljevom djecom. U 1 sat popodne nastavise razgovor, zatim se odvezoše u dvorac Homburg vor Höhe, odakle ka krenu natrag kući. Razgovor između vladara, koji potraja nekoliko sati, ticao se svega vojničkog i političkog stanja a bio je prozet tvrdom voljom da se zajednički izdrži u obrambenom ratu četvorog saveza i duhom tvrde vjernosti proklušanom savezničkom sistemu; razgovor ponovo potvrdi složnost dva vladara u shvaćanju svih pitanja.

Car je predao kralju svoj portretni mali kip a kraljevim kćerama Luizin Red; bugarskom vojničkom opunomoćniku Gančevu udjelio je briljante k redu krune drugog razreda.

Kućni život Egipćana uopće možemo gotovo u detalju upoznati po slikama na zidovima njihovih predjavišta. Tako nas i grob dostojanstvenika Ey u Tell-el-Amarna uvodi u gospojinske odaje njegove. Kroz mnoštvo malih sobica i predsobla dolazimo k njima. Obje gospojinske odaje odijeljene su baštom, a nastavaju ih djeca i gospe, koje muziciraju, plešu i bave se toiletom. Sobu ispunjavu zrcala, ormari, lutnje i raznovrsno posugje, predmeti za toiletu i druge raskošne predmete, baš kao u budoirima modernih naših gospa. Jer se i Egipćanka voljela kititi lijepim naušnicama i svijetlim prstenjem, a poznavala je i mirise i ulja i mnoštvo drugih ulepšavajućih sredstava. Pa ako i to sve nije pomoglo, da predobjije i zarobi odabranika, išlo bi se i dalje, posizajući za stanovitim ljubavnim pićem, kako nam to svjedoči sačuvani jedan suđbeni protokol.

Ni gospojinska posijela nijesu iznasašće novoga vremena. Sačuvane slike prikazuju nam ove slijedeće: — u dugim redovima, jedna pokraj druge, posjedeše lijepe i mlade Egipćanke gospe, u najfinijem skupocjenim toiletama. Ljepo počesliane kosje i iskićene lotosovim cvjetom, — a pred njima prepuni stolovi gotozja i smokava, hljeba i pečenke i puni krčagi vina. A razgovor i predmet razgovora — kako izdaje papirus — teče valjda jednako od postanka svijeta. Govori se tu i opet o naušnicama, toiletama, prstenju i — pokvarenosti slušnjači. Kraj toga se marljivo okusuje jelo i piće slatko vino i zabavlja... na slikama po zidovima vidi se često, kako koja od lijepih Egipćanka, podržavana svojom služavkom, prinosi Bacchu tešku

Atentat na Lenjina.

BERLIN. 31. Do petrogradskim vijestima jučer u noći ispaljeno je više hitaca u Lenjina, koji su ga lako ranili. Dučki povjerenik za unutrašnje poslove Uricki bje ubijen. Atentator je uhvaćen.

MOSKVA. 31. Lenjinovo je stanje ozbiljno, jer je bilo unutrašnjih protljeva krvi. Dozvani su u Kremelj prvi specijalisti.

Lenjin je žrtva atentata. Dva čovjeka, koji pripadaju socijalno revolucionarnoj stranci, pucaše triput u Lenjina; dva ga zrna pogodise u prsa i pluća.

MOSKVA. 1. Do saopćenju petrogradske brzojavne agencije nije se bojati da će Lenjin podleći.

LONDON. 2. (Reuter). Telegram javlja da je Lenjin umro.

BERLIN. 2. Wolff-Bureau. O vijesti što širi agencija Reuter o Lenjinovoj smrti, nije na nadležnom mjestu ništa poznato. Na ovdješnje rusko prestavnništvo stiže noćas telegram, da Lenjin kreće na bolje.

MOSKVA. 2. Lenjinovo stanje još je uvijek ozbiljno; megjutim bolesnik nije zasad u opasnosti. Očekuje se kriza za 2 do 3 dana. Zbog atentata mnoge su osobe uapšene, među njima i Ukrajinci. U kući bivših moskovskih načelnika Rudneva i Astrova bile su premetačine. Biskup vjarnoski Makarije uapšen je. Inače Moskva izgleda mirna.

KIJEV. 2. Atentat na Lenjina počini poznata teroristkinja Zerge Kaplen iz Kijeva. Godine 1907, dok ju je zloglasni, mrski poglavica žandarmerije Notvicki preslušavao, ona pokušala na njega atentat, koji joj ne uspije; za to je osuđena na 13 godina zatvora.

Prilike u Rusiji.

MOSKVA. 31. Glasa se, da su socijalni revolucionarci odlučili, da će protiv boljševika isto onako teroristički postupati kao što su nekad postupali protiv visokih činovnika carističkog režima.

AMSTERDAM. 31. Do jednim ovdješnjim novinama javlja „Times“ iz Moskve, da su pučki povjerenici poručili češkim četama, ako bude još više sovjetskih članova pobujano, da će oni narediti da se objese dva češke vogje koji su zarobljeni. Na to general Dederic odgovori, da je u njegovim rukama još 47 članova sovjeta, i da će on njih sve dati poubijati, ako češki oficiri budu smaknuti.

MOSKVA. 31. Novine javljaju, da je general Brusilov uapšen i prenesen u Kremelj. Izvješća kažu, da je Brusilov okrivljen stoga što pripada proturevolucionarnom udruženju i da za to imaju dakaza.

Vijesti o vojevanju boljševičkih četa.

AMSTERDAM. 31. „Algemeen Handelsblad“ javlja, da dopisnik lista „Daily Mail“ u Charbinu brzojavlja, da su boljševici na rijeci Usuriu izgo-biše 4000 mrtvih, bili su uzbijeni.

žrtvu, a stari joj slikar, kao, da se hoće da naruga, daje u ruku slomljeni lotosov cvijet...

Ali se ne smije samu po ovim scenama i časovitim zastranama prosegivati egipatska žena. I nije njezin život tek pust vaeslje, bezbriga, vječno uživanje i objest. Treba naime uvijek držati na umu, da je i po ondašnjem shvaćanju ona mužu drugarica života i odgojiteljica djece i kućanica. Njezina je dakle kraljevina soba za prelo i tkanje, kuhinja i hambari, i samo do marljive kućanice stoji, hoće li ovi biti ispunjeni uljem, vinom, ribom, mesom i hljebom, dok je odgoj djece bio takogjer u njezinim rukama. Jedno samo nije ona imala preko sebe, na čem će joj od srca zvidjeti mnoge naše vrijedne domaćice — brigu nad rubeninom, što je bilo povjerenje posebnoj osobi.

U Egiptu su žene služile i u hramovima. Razumije se ponajviše djevojke. No bija je među ženama i posebnih odabranica, što su se nazivale „ženama bogova“ odabrane od samih njih, da im budu haremskim gospojama, među kojima nalazimo i mnogu ženu kraljevskoga rođa. I u tom smjeru djelovala je egipatska žena evo i u javnom životu.

Ovala se evo može razabrati na starih slikama egipatskih grobnica i sarkofaga i pročitati iz starih papirusa.

Današnja moderna žena, oplemenjena kulturom našega vremena, izložila je čitavu sebe u borbi za prava, koja joj naše društvo posvema ili djelomično nijeće. Protiv svih pak protivnika ženskoga pokreta može se najlakše boriti protivajući se evo na položaj žene staroga Egipta — pedeset stoljeća unazad...

Operacije na rijeci Usuri napuštene.
LONDON, 1. Reuter javlja iz Sanghaja, bez nadnevkva: Operacije na rijeci Usuri napuštene su, jer je most porušen, prijelazne stanice na rijeci blokovane su, te je teško prevoziti ljude i materijal.

Urota u Moskvi.

MOSKVA, 3. Pučki povjerenik za spoljašnje poslove Čičerin upravo je svim zastupateljima Rusije u inostranstvu okružnu notu, kojom saopćuje da je otkrivena urota, skovana od francuskih diplomata pod zaštitom diplomatske nepovredljivosti; na čelu urote bijahu upravljajući engleske misije Lockbart, francuski generalni konzul Grenard, general Laverque i drugi. Cilj je urote bio da se organizuju podmićeni sovjetski odjelci, kojim bi se silom otela vlast iz ruku pučkih povjerenika i u Moskvi bi se proglasila vojnička diktatura. Kroz ruke samo jednog urotnika prošlo je zadnjih nedjelja preko milijuna rubalja. Istraživanje se nastavlja energično.

Velika eksplozija u Odesi.

ODESA, 1. Jučer u 3 i 30 č. popodne, u jednom predgrađu ovoga grada, bila je eksplozija zamašnjeg nekadašnjeg rusko-rumunjskog skladišta municije. Eksplozije potrajaše do ponoći. Tri magaze piroksilina, što leže na srijedi tih skladišta, bile su srećom prištegjene. Djihova eksplozija mogla je biti kobna po grad. Gubici nisu veliki. Sve radnje za spasavanje i ograničavanje vatre vršile su austro-ugarske čete. Požar još tinja. Velika torniča šećera Brodski izgorje. Sva se stakla u gradu poraziše. Ima štete više milijuna. Skladišta imala su se skoro predati ukrajinskom i austro-ugarskom zapovjedništvu. Uzrok eksploziji nije poznat. Misli se, da je požar bio podmetnut.

ODESA, 3. Za eksplozije u municijskom skladištu zaglavi preko 50 osoba; više tisuća njih osta bez krova, jer požar koji je nastao od granata što ih je strašan pritisak zraka razvio unaokolo, uništi kuće čitavih ulica; na putu leže naboji najvećih kalibara, koji nijesu eksplodirali. Ima štete više stotina milijuna. Iz izvijaja je isplao, da su ovu katastrofu, kao god onu u Kijevu, izazvali agenti Entente. Skladište municije bilo je vlasništvo ukrajinske vlade; austro-ugarska vojnička uprava pregovarala je za nabavu tog skladišta municije i ostalih zaliha. Pogorjelce prenijese zasud u zakloništa; poljske kuhinje austro-ugarskih četa spremaju jelo za nevoljnike. Željeznički promet bio je nekoliko sati prekinut; sad je potpuno preuzet. Život u Odesi već je sasvim normalan.

U Sjedinjenim Državama.

Novi zakon o novačenju.

WASHINGTON, 31. Kongres je primio zakon o novačenju, po kojemu dužni su da služe u vojsci ljudi od 18 do 45 godina. Kongres je poslao zakon Wilsonu, da ga potpiše.

Proglaš predsjednika Wilsona.

WASHINGTON, 1. (Reuter). Wilson je potpisao zakon o momčadi. On je objavio proglaš, u kojemu se dan 12 o. m. kao dan za upisivanje, napušta. Muškaraca između 18 i 45 godina života, koji se još nijesu upisali, računa se da će ih biti 13 milijuna. Jedino zdrava čeljad bez porodice treba da se upišu. Wilson na kraju proglasa kaže: Naša je svečana nakana odnijeti oružjem odlučnu pobjedu, svjesni da ćemo uložiti u ostvarenje ove namisli bolji dio muške vojničke snage našeg naroda.

Porez na ratnu dobit u Sjed. Državama.

WASHINGTON, 31. Financijski odbor zastupničke Kuće primio je izvještaj o zakonskoj osnovi upogle ratnog dohodka. Osnova predlaže opozovavanje ratne dobiti sa 20% i porez od 35 do 70% na izvanrednu ratnu dobit. Normalni porez na dobit od preko 4000 dolara, biće od 12%; na dobit ispod 4000 dolara i na najmanju dobit koja ide preko dobiti proste od poreza, od 6%. Zakonska osnova računa s prihodom od 8 milijarda dolara.

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 1. Glavni stan, 30. p. mj. Fronta u Palestini: Između obale i Jordana mjestimice žestoki topnički bojevi. Sinoć jaki izvidnički odjelci na-

Pedeseta godišnjica književnoga društva sv. Jeronima.

U četvrtak 29. p. m. svečanom je načinom proslavljena u Zagrebu pedesetogodišnjica hrvatskoga književnoga društva sv. Jeronima. Da su sretnija vremena, sudjelovanje bi naroda kod ove svečanosti bilo mnogo veće. Uspjeh rada ovoga društva mora da obraduje svakoga Hrvata. Pomislimo samo na naše prosvjetne odnošaje prije pedeset godina i danas. Kolik uspjeh na prosvjetnom polju u ovo pedeset godina!

Začetnici društva Sv. Jeronima znali su dobro, da snagu za obranu samostalnosti hrvatskoga naroda, i za njegovu budućnost treba tražiti u samom narodu. Samo u širim slojevima hrvatskoga pučanstva tinja živa vatra ljubavi za Hrvatsku, a ovu vatru treba podržavati ne samo da ne ugasne, nego da se i rasplamti. Treba dakle buditi svijest hrvatskoga pučstva, a toga se je posla prihvatilo Društvo Svetoga Jeronima. Dok je Jugoslavenska akademija širila znanost i utjecala na naobražene krugove, došle je Društvo Sv. Jeronima širilo prosvjetu među širim krugovima i izdavanjem dobrih knjiga budilo narodni osjećaj i dizalo nacionalni ponos.

Sa svojim uspjehom može se Društvo Sv. Jeronima ponositi. Postigao je svoju svrhu i zato mu je hrvatski narod zahvalan. Ova zahvalnost izražena je na onomačnijoj svečanosti na usta hrvatskih izaslanika, iz uže Hrvatske, Dalmacije i Istre, pa i na usta zastupnika slovenskoga naroda.

Pedesetogodišnjica Društva Svetoga Jeronima proslavljena je po programu, a tekla je ovako: U 9 sati bila je svečana misa u prvostolnoj crkvi, a službu ju je pokrovitelj društva, nadbiskup tajni savjetnik dr. Ante Bauer. Prisustvovali su

padoše naše straže u dolini Jordanskoj. Neprijateljski napadi, koji su se do ponoći ponavljali, odbijeni su uspješno. Ojaka artiljerijska vatra pratila je napade i potraja do jutra.

CARIGRAD, 1. Glavni stan, 31 augusta 1918. Fronta u Palestini:

Na svojoj fronti povećana vatra neprijateljske artiljerije, na koju odvratismo jakim napadima artiljerije, pješadije i mitraljeza. Raspršimo neprijateljske izvidničke odjeljke s obe strane ceste Jerusalem-Nablus. Između Arze i Džarduna i istočno od Ale naše hrabre čete osujetile ustaničke atentate na Hedšasku željeznicu.

CARIGRAD, 2. Glavni stan, 1 o. m.

Fronta u Palestini: Zapadno od ceste Jerusalem-Nablus bje odbijen jak neprijateljski izvidnički odjeljak. Kolone, koje su se krećale od Jeriha prema sjeveru, tukli smo krepko iz dalekometnih topova. Bombardovao smo dobrim uspjehom tabor kod Abu-Telula.

Izvjestaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 1. Glavni stan, 31. p. mj. 1918. Zapadno od Ohridskog jezera raspršimo vatrom neprijateljske odrede, koji nastojahu da se primaknu našim stražama. U okolici Moglene protjeramo više neprijateljskih jurišnih odjeljaka. Engleske satnije pokušale dvaput da se približe našim stražama kod Altšakmahle, ali bjehu vatrom odbijene. Kod sela Mačukova naše straže raspršile engleski izvidnički odjeljak.

SOFIJA, 2. Glavni stan, 31 p. m.:

Mačedonska fronta: Kod Vetrenika naše straže protjerale vatrom neprijateljske pješake odjeljke. Južno od Huma i kod Altšakmahle artiljerijska se vatra nastavljala s promjenljivom jačinom. Istočno od Vardara engleske čete pokušale da ne očekivano zapreme naše pozicije južno od Stojakova i Bogorice; ali ih protjeramo vatrom, prije nego su stigle do naših žičnih zapreka. Na ravnici pred pozicijama zapadno od Serresa raspršimo grčke izvidničke odjeljke.

Kina u ratu.

AMSTERDAM, 31. Po ovdješnjim novinama javlja «Times» iz Pekinga, da kineska vlada pristaje na to da Japan preuzme na se obranu mandžurske granice i da kineske čete dogju pod japanske vojskovođe.

UGARSKA-HRVATSKA.

Vladina naredba o dioničkim društvima.

BUDIMPEŠTA, 3. Vlada je izdala naredbu, po kojoj, pošto ova stupa na snagu, pa unaprijed, dionička društva smiju povisivati dioničku glavnice samo kad od ministarstva dobiju dopust i to jednina u opraćenju diončevima i najviše sa 50.6 posto. Tim vlada uvijek može da razvidi je li povisivanje glavnice vazda baš neodgodiva potreba.

Naši zrakoplovi.

BEČ, 31. augusta. Iz stana se ratne štampe javlja:

Rad naših pomorskih zrakoplova bio je i prošlih dana naperen protiv središta neprijateljskih zrakoplovnih sila, koja leže na talijanskoj obali, a naročito na uzletištu u Povegli kod Mletaka, koje je u noći od 22. na 23. o. mj. teško postradalo. Naši pomorski zrakoplovi, koji su izveli svoje napade s izvanrednom srećnošću iz najmanje visine, pogodili su u Povegli bombama dva zrakoplovna spremišta, jedan zrakoplovni hangar i četiri druga objekta, te upotrebili protiv protivnika i mitraljeze. Razoreno je jedno zrakoplovno spremište, jedan hangar i dvije nastambe. Dored drugih požara, prouzročili su žestoku eksploziju u zrakoplovnom hangaru. U večer dne 23. o. mj. naši su pomorski zrakoplovi ostetili već više puta razoreno i od protivnika ponovno sagragjeno zrakoplovno središte lesi kod Ancone. Na englesku zrakoplovnu postaju kod Otranta navalili su s vrlo dobrim uspjehom bombama u noći od 26. na 27. o. mj. Mi smo

biskup senjski dr. Marušić, križevački Njarađ i krčki Mahnić, Don Ivanišević i Spincić. Kr. zemaljsku vladu zastupao je banksi savjetnik dr. Milan Novak. Od strane Jugoslavenske akademije došao je predsjednik Vladimir Mažuranić, od «Matica Hrvatske» Krsto Pavletić i tajnik dr. Tugomir Alaupović. U crkvu je došao i potpuni odbor društva s predsjednikom kanonikom Kneževićem, zatim predsjednik književnoga društva «Kola» dr. Deželjić, nadalje dr. Hoič, izaslanici slovenskoga društva Sv. Mohora, velik broj društvenih povjerenika izvana i mnogi drugi. Bilo je i odličnih hrvatskih gospođa, a na čelu im poznata patriotkinja gospođa Zlata Kovačević-Lo-pašić.

Poslije mise bio je matinej u dvoranu katoličkog kasina, koja je bila dupkom puna. Osim onih pozvanika u crkvi došli su na matinej uz pokroviteljstva nadbiskupa, biskupi dr. Premuš i dr. Lang, gradski načelnik dr. Srkulj, umirovljeni predstojnik bogostovlja i nastave dr. Amruš, vojni superior Rihtarić, župnici dr. Rittig i Kerdić, nar. zastupnici dr. Šurmin i Peršić s dom. Novakom kao izaslanicima Hrvatskog novinarskog društva, kanonici barun Salis-Seewis, Starec i Pazman, izaslanik hrvatskog učiteljskoga Kirin i mnogi drugi.

Matinej otvorio je društveni predsjednik Knežić i pozdravio prisutne i pozvao Don Franu Ivaniševića, da progovori o prosvjetnim prilikama u Dalmaciji. Poznati prosvjetitelj hrvatskoga naroda u Dalmaciji burno pozdravljen, prikazao je, kako se je prosvjeta u Dalmaciji širila i kako su se množili članovi Društva Sv. Jeronima. U isto doba, kad se je osnovalo Društvo Sv. Jeronima, počela je narodna stranka pod vođstvom Klaića, Pavlinovića i drugih rodoljuba pobježivati.

Don Frane vrlo je lijepo i poučno govorio o kulturnom razvitku u Dalmaciji, pokazavši statistički,

kod svih pothvata ukupno izgubili dva zrakoplova. I neprijateljski su zrakoplovi živo radili. U ranu zoru dne 23., 24. i 29. o. mj. bacili su neprijateljski zrakoplovi bombe na Dulu i okolice, pri čemu je jedan jedini hitac sačinjavao sav uspjeh svih triju pothvata, ali je prouzročio samo minimalnu štetu, budući da se je već u zametku ugušio požar, što je prouzročila bomba. Neprijateljski napadi s bombama na Korčulu, Lastovo, Sveti Ivan Meduvanski i Drač između 22. i 23. o. mj. nijesu prouzročili nikakve štete. Zrakoplovni napadi na Boku Kotorsku prepustile su talijanske zrakoplovne sile većinom engleskim kopnenim zrakoplovima, za koje ovaj zadatak nije bio osobito utješljiv, jer su kod napada dne 23. o. mj. Englezi izgubili od četiri zrakoplova dva, što su ih naši zrakoplovi u boju u zraku pogodili hicima, tako da su se oba neprijateljska zrakoplova u plamenu strovalila u more. Kad napada postradale su četiri osobe životom. Materijalna je šteta neznatna.

O položaju na zapadu.

BERLIN, 2. Wolfov ured javlja: Prigodom velikih bitaka posljednjih osam dana Englezi su uvijek ponovo upotrebljavali velike mase tankova protiv vojske Belova. Drama dosadašnjim vijestima pojedini korovi uništili su samo ovdje u razmaku od 21 do 28 kolovoza 253 tanka. Drama tome, velik je i gubitak ljudskog materijala. Kanadске su divizije znatno desetkovane. Englezi su morali da radi teških gubitaka povuku iz bitaka drugu i treću kanadsku diviziju. Veoma je pretrpjela i engleska garda. Kako smo predviđali, neprijatelj je i na 31 kolovoza na čitavoj fronti između Arrasa i Soissons uložio svoje divizije protiv naše fronte. Ni na kojem položaju njegova nastojanja nijesu mu donijela željeni uspjeh. Ustrajno nastavljanje navala, koje su postale skoro čisto frontalne uslijed skraćanja njemačke fronte, daje jasno razumjeti, da se neprijatelj još nije odrekao svog nastojanja, da postigne odluku, te da se za to mora računati s daljim velikim navalama.

BERLIN, 1. General Ardenne piše u «Berliner Tagblattu» o Fochevim operacijama, da je Foch pristaša teorije zaokruživanja i napadanja sa bokova. Foch da je svojim dosadašnjim operacijama dokazao, da se ne povodi za Napoleonovom taktikom probijanja fronte, nego da pristaje uz Molkeu i Schlieffea, koji traže odluku u zaokruživanju neprijateljske vojske, koje može onda dovesti do potpunog poraza protivnika. On je u prvij bici od 18. do 21. jula uhvatio njemačku vojsku, koja je bila između Reimsa i Soissons prodrla preko Marne, s oba boka, a isto je pokušao i 9. i 10. augusta kod Morlancourta na Sommi i kod Montdidiera. U sva ta tri slučaja nije mu uspjelo zaokružiti protivnika i uništiti ga ali će on svakako nastaviti sa sličnim pokušajima. On je iznovice pokušao zaobići njemačku vojsku napadom na bokove u velikoj bici između Oise i Aisne. Ti primjeri dokazuju, da se Foch ne drži slijeno jedne metode. On je pokušao iskoristiti momenat iznenagjenja, što mu je i uspjelo 18. jula i 8. augusta, ali mu nije uspjelo zavesti njemačko vojno vodstvo, da prerano upotrebi svoje pričuve. Velika se vrijednost mora pripisati brzini Fochevih akcija, koji je u vrlo kratko vrijeme izveo napad na raznim mjestima, dok konačno nije započeo veliki britski napad, kojim je svakako bio ciljem Bapaume. Njemačka se fronta držala, premda je polako uzimala. Foch je uvijek nastojao, da na odlučnom mjestu raspolaze s više ljudi i ratnog materijala no njegov protivnik, što dokazuje i činjenica, da je oduzeo fronti, koja se nalazi nasuprot vojske njemačkog nasljednika prijestola, više divizija, te ih upotrebio na Avri. Dne 15. jula povukao je Foch bez promišljanja desno krilo pod zapovjedništvom generala Gouranda na fronti od 20 kilometara za 4 kilometra, jer mu se ostražnja linija činila boljom za obranu. Maršal Foch će po svoj prilici i dalje iskoristivati pogodnosti pomoćnoga rata, te poduzeti nove napade na udaljenim odsjecima fronte. Na upit, kako je Fochu moglo uspijeti preći iz manje slavne defenzive u tako jaku ofenzivu, može se odgovoriti, da se njemačko vodstvo dalo zavesti mišlju, da je Foch u velikim njemačkim napadima u proljeće potrošio svoju rezervnu vojsku, i u tome, što ententa silnom brojanom nadmoći

kako je Dalmacija baš s obzirom na članstvo društva sv. Jeronima postepeno rasla i lijepo se razvijala, tako da je danas u tom pogledu od hrvatskih zemalja na trećem mjestu. Da je tome tako, mnogo su uradili župnici, koji su od početka razvika hrvatske misli u Dalmaciji, u koje doba i pada društveni osnutak, a to je bilo god. 1868., mnogo porađili oko napretka, agitirajući za društvo. Danas Dalmacija broji 7940 članova. No kod toga se ne će sustati, već će se poći dalje. Danas se rodila zdrava misao da seljačke zadruge što življe rade za društvene ciljeve. Već se započelo radom u tom pravcu, pa su se pokazali lijepi uspjesi, a dalmatinski zadrudni savez će sa svoje strane sve učiniti, da putem društva sv. Jeronima pruži narodu zdravu knjigu. Dužni smo da tako radimo, jer snaga naroda ne odgaja se u velegrađskim palačama, već u seljačkim kolibicama. Zato je sveta dužnost svakoga, da dobru knjigu širi u narodu. Iz domovine sv. Jeronima nosi tople pozdrave društvu želeći, da u drugoj pedesetogodišnjici svoga rada poluči što sjajnije uspjehe.

Iza njega je uzeo riječ tajnik slovenskoga pučkoga književnoga društva monsior Podgorc. Ponajprije je govorio o zbliženju hrvatskoga i slovenskoga naroda, ocrtao stanje Društva sv. Mohora i o dužnostima pučkih književnih društava.

Treće je predavanje, koje je imao držati bosanski franjevac profesor Didak Buntić o borbi proti nepismenosti, izostalo, jer nije mogao doći na svečanost.

O knjizi i školi govorio je poznati hrvatski pedagog Širola. Prikazao je razvitak knjige i školstva od najstarije dobe do danas.

Veoma zanimivo predavanje držao je istarski rodoljub narodni zastupnik prof. Spincić. Ocrtao je razvitak Društva Sv. Jeronima u Istri od njegova

hoće da iznudi odluku. Ludendorff je u svom izvještaju od 30. jula priznao, da je shvaćen njemačkog vojnog vodstva bilo neispravno. Dne 15. jula stajala je njemačka vojska nasuprot silne nadmoći, te se je oslanjala samo na bolju izobrazbu svojih četa. Da šteti svoje ljude, odlučilo je vodstvo napustiti teško branjena područja, da se skratiti fronta i tako prištedi uporaba sila.

Osnutak privatnog ženskog preparandija u Zadru.

Zemaljski Odbor kraljevine Dalmacije šalje nam, s molbom da objelodanimo, ovaj odgovor c. k. dalmatinskog pokrajinskog školskog vijeća odboru saveza dalmatinskih učiteljskih društava u Splitu.

«Na predstavku 11. srpnja 1918, br. 294 pripočiti je, da se je taj Odbor njome imao obratiti Zemaljskome Odboru Kraljevine Dalmacije, budući da se nadležnost c. k. pokr. školskog vijeća u ovom pitanju ograničuje na to, da ispita, postoje li uvjeti, propisani § 68. državnoga zakona o pučkim školama.

No kada se taj Odbor jednom obratio ovome vijeću pomenutom predstavkom, ne može c. k. pokrajinskog školskog vijeća, a da ne istakne, da ono nikako ne nalazi opravdanom bojazan Saveza poradi osnutka privat. ženskoga preparandija ni što se tiče pučke prosvjete, ni staleskih interesa muških učitelja.

Drosvjetnoj bi misiji pučke škole otuda mogla prijeliti opasnost, kada bi učiteljice bile manje vrijedne radnice od učitelja na polju pučkoga školstva, što se, prema dosadašnjemu iskustvu, ne može istvrditi. Dogotovo od novoga preparandija mogle bi se očekivati pučke nastavnice odlične znanstvene spremne, budući da će se u zavod, koji neće imati pripravnoga razreda, primati samo djevojčice s obrazovanjem, koje nadilaze pače opsegom svojim i potpunu građansku školu.

C. k. pokrajinskog školskog vijeće time ne tvrdi, da mu ne bi bili miliji isto tako vrijedni i spsobni učitelji, osobito na jednorazrednim školama, već poradi toga, što će se doskora i od naših pučkih prosvjetitelja morati iziskivati intezivniji rad na socijalno-pedagoškom polju, izvan uskoga prostora školske sobe, a koji rad u nekim svojim granama bolje dolikuje muškarcu.

No baš stoga nije opravdana druga bojazan toga odbora što se tiče staleskih interesa muških učitelja. Njima će uvijek biti pridržana uz ostala mjesta na jednorazrednim muškim i mješovitim školama te nadučiteljska mjesta ne samo na muškim, nego i na mješovitim školama, kako to i sada propisi zahtijevaju.

Tih mjesta ima već danas toliko sistemiziranih, da će za dugo vremena svi apsolvirani muškoga preparandija naći sigurno namještenje, pa da taj preparandij i šalje u narod svake godine toliko mladih nastavnika koliko odgovara punom njegovu kapacitetu. Pri tome se ne smije zaboraviti, da nam manjka barem još 150-200 pučkih škola, da imamo mnogo škola zatvorenih od nestasice nastavnika i da bi mnoge škole trebalo proširiti novim razredima. Uz takve prilike ne bi se trebalo bojati za smještenje muških nastavnika za dogleđno vrijeme ni onda, kad bi se kojom srećom mogao otvoriti i drugi muški preparandij i kada bi se za jedan i za drugi našlo i dosta polaznika.

Time se logično dolazi do dalje bojazni toga Odbora, da bi uz hiperprodukciju učiteljica ove ostajale bez mjesta i tako se stvarao intelektualni proletarijat. C. k. pokrajinsko školsko vijeće je uvjeren, da se toga treba baš najmanje bojati. Ta i Savez u svojoj predstavi tvrdi, da već danas ima mnogo apsolventica dubrovačkoga preparandija, koje ne služe, a da ih ima dosta, koje prije ili poslije ostavljaju službu radi udaje ili stoga, što prelaze u druga zvanja. Ima doista dosta pitomica preparandija u Dubrovniku, a bit će takovih i u zadarškom preparandiju, koje ne dolaze u zavod s namjerom, da poslije i vrše zvanje javnih učiteljica, nego dolaze samo stoga, da tu prime više opće naobrazbe. Istina je i to, da ima učiteljica, koje ostavljaju službu, ponajviše zbog udaje. Sve ove smanjuju hiperprodukciju učiteljica, koje se Savez toliko boji.

Kako stvari danas stoje, kasno će doći do toga, da će iz naših ženskih preparandija izlaziti

početka pa sve do sada. Uspjeh je upravo sjajan, a predavanje očajnoga rodoljuba bilo je tako živo i zanimivo, da se dojmilo srčaca svih prisutnih. Evo samo nekoliko brojeva iz njegove statistike: God. 1885. imalo je društvo u Istri 21 povjerenika i 384 člana, god 1906. 56 povjerenika i 869 članova, g. 1911. 80 povjerenika i 1275 članova, god. 1918. — dakle do sada — ima 100 povjerenika i 3600 članova. Na 45 žitelja dolazi po jedan član Društva Sv. Jeronima. Odlični predavač burno je pozdravljen na svršetku svoga govora.

Nakon stanke od pet minuta održana je svečana skupština društva. Prvi je govorio pokrovitelj društva nadbiskup tajni savjetnik dr. Ante Bauer. Spominje najprije pedesetogodišnjicu Jugoslavenske akademije. Akademija je bitno utjecala na trajni rad naših učenjaka, a Društvo Sv. Jeronima pobudilo je i ujediniilo lijepu četvrt pučkih pisaca u radu za prosvjetu najširih slojeva naroda. S radošću ističe, da su kod nas tu socijalnu dužnost prvi shvatili službenici oltara, koji su prije 50 godina osnovali ovo društvo. Osvrnuvši se na ovakova nastojanja u čitavoj Evropi, da postignuti napredak ovoga društva mora obrađovati svako patriotsko srce, želi da se naši naučni ljudi prihvate teškoga posla da napišu dobru pučku knjigu bilo koje struke, pak da se u našem demokratskom društvu pruže ruke što više raznih radnika, kako bi za drugih 50 godina iz Društva Sv. Jeronima tekao ne potoci, ne potok, već široka rijeka zdrave naobrazbe i široke slojeve naroda. Preporuča svećenstvu i učiteljsstvu, da složno rade oko vršenja ove zadaće. — Govor nadbiskupa saslušan je stojeći, te je popraćen živim odobravanjem.

Iza pokrovitelja govorio je društveni urednik dr. Rožić. Priznaje, da je izdano dosta knjiga, koje ne odgovaraju posvema društvenoj svrši.

endorff je u svom
no, da je shvaćanje
lo neispravno. Dne
jska nasuprot silne
no na bolju izobraz-
je ljude, odlučilo je
na područja, da se
oraba sila.

Ženskog Zadru.

ne Dalmacije šalje
no, ovaj odgovor c.
školskog vijeća od-
deljskih društava u

1918. br. 294 pri-
jome imao obratiti
ne Dalmacije, bu-
kr. školskog vijeća
o, da ispita, postoje
zavnoga zakona o

nom obratio ovome
m, ne može c. k.
da ne istakne, da
anom bojazan Sa-
skoga preparandija
ni staleških inte-

škole otuda mogla
iteljice bile manje
na polju pučkoga
lasnjemu iskustvu,
d novoga prepa-
ti pučke nastav-
e, budući da će se
znoga razreda, pri-
anjem, koje nadi-
tpunu građansku

vijeće time ne tvrdi,
ko vrijedni i spo-
zrednim školama,
ra i od naših puč-
ati intenziviji rad
izvan uskoga pro-
nekim svojim gra-

na druga bojazan
a interesa muških
držana uz ostala
skim i mješovitim
ne samo na mu-
kolama, kako to i

toliko sistemizira-
vi absolventi mu-
o namještanje, pa
rod svake godine
o odgovara punom
ne smije zaboras-
150-200 pučkih
zatvorenih od ne-
og škole trebalo
nauke prilike ne bi
mškvi nastavnik
d bi se kojom sre-
šli preparandiji
našli i dosta po-

dalje bojazni toga
tiju učiteljica ove
prao intelektualni
lsko vijeće je uvje-
manje bojati. Ta i
a već danas ima
preparandija, koje
je prije ili poslije
stoga, što prelaze
a pilomica prepa-
pionirskih i u zar-
e i zavod s na-
javnih učiteljica.
prime više opće
na učiteljica, koje
g udaje. Sve ove
ca, koje se Savez

nasno će doći do
preparandija izlaziti

je upravo sjajan,
ilo je tako živo i
ih prisutnih. Evo
statistike: God.
povijerenika i 384
i 869 članova, g.
ova, god. 1918. —
renika i 3600 član-
budno član Društva

držana je sve-
ovorio pokrovitelj
k. dr. Ante Bauer-
kjugoslavenske
utjecala na trajni
Jeronima pobu-
ni pisaca u radu
roda. S radošću
ilnu dužnost prvi
u prije 50 godina
se na ovakova
stignuti napredak
svako patriotsko
prihvate teškoga
u bilo koje struke,
nom društvu pruže
bi za drugih 50
tekao ne potučio,
naobrazbe u ši-
svećenstvu i uč-
ja ove zadaće. —
ojeći, te je popra-

društvenim uređnik
o dosta knjiga,
društvenoj svrši.

učiteljice, koje ne će brzo nalaziti mjesta. Po i te
se hiperprodukcije s narodno-gospodarskog i opće
prosvjetnog gledišta ne treba bojati, šta više, opće
glj bi smo mu se radovati, jer bi davali veći broj
zrenjina s eminentno ženskim obrazovanjem. Ta
to je Savez priznati, da ženskoj, kao budućoj ku-
ćanici, majci i odgojiteljici svoje djece najbolje
dolici obrazovanje, koje može da primi u prepa-
randiju. Sve kada bi Dalmacija i imala drugih za-
voda za više obrazovanje ženskih, što ih uopće
nema, morao bi se svaki prijatelj veće prosvjete
naših ženskih radova, osnutku novoga ženskoga
preparandija, a uzme li se na um, da je prepa-
randij najodličnije odgojilište za buduće žene i maj-
ke, trebalo bi željeti, da Dalmacija dobije i treći
ženski preparandij za srednji dio zemlje u Splitu.

Shvaćajući ovo pitanje i s općeg narodno-
prosvjetnoga gledišta pričinaju se neopravdanim,
šta više i tjesnogrudnim bojazni za materijalne
staleške interese muških učitelja.

Na temelju svega ovog što je razloženo, c. k.
pokrajinsko školsko vijeće ne samo da ne može
Zemaljski Odbor odvlačati od njegova nauka, nego
se šta više raduje, da je Zemaljski Odbor za-
ključio u Zadru otvoriti privatni ženski prepa-
randij.

DALMATINSKE VIJESTI

Ratna odlikovanja.

Njegovo se ces. i kralj. Apostolsko Veličanstvo
premlotivostivo udostojilo podijeliti komturjski krst
reda Frana Josipa sa zvijezdom i ratnom
dekoracijom, u priznanje izvrsna i poštivovana služ-
bovanja u ratu, viceadmirala u m. Rikardu vit.
Barry, a u priznanje hrabra i uspješna držanja
pređ neprijateljem red željezne krune treće g
razreda s ratnom dekoracijom i mačevima, kape-
tanu korvetnog broda Cosimiu Conte dei Medici.

Njegovo se je c. i. k. Apostolsko Veličanstvo
premlotivostivo udostojilo previšnjim rješenjem 30 jula
o. g. podijeliti ratni krst četvrtog razreda za gra-
đanske zasluge načesarijama: Franju Reprnigu, Petru
Vučkoviću, Niku Čizeku i Lovru Vitiću, te cestarima:
Andriji Mileticu i Josipu Gveroviću.

Rogjendan Njegova Veličanstva i dopuniobeni
bataljun naše 37 strijelacke pukovnije.

Pišu nam iz Sijele dopuniobeno bataljuna
37.e strijelacke pukovnije:
Rogjendan Njegova Veličanstva bio je ovđe
od dopuniobeno bataljona naše domaće 37. strije-
lacke pukovnije dostojno proslavljen. Već se je
nekoliko dana prije opažala neka neobična živahnost
kod vojništva: bere se zelenilo i cvijeće, kite se
prozori i ulazi u ubikacije, vješaju lampioni a pokusi
pjevati i glazbe razljuje se do u kasnu noć; u
krajku svaki je upro sve sile da proslava ispane
što veličanstvenije.

U oči 17.og bilo je cijelo mjesto obučenom u
svečano ruho. Proslava je započela akademijom
16.og poslije podne u novo otvorenom, prostornom
i za ovu prigodu krasno iskorićenom vojničkom domu,
kojoj prisustvovala čitava garnisona sa gosp. pu-
kovnikom Zangrandom na čelu. Akademiju je otvorio
uz burno povlačenje opće objavljenim vojni dušo-
bržnik Don Ninko Gligo prekrasnim proslavom, u
kojem je pjesničkim zasnosom nabrojio junaka djela
i zasvjedočenu vjernost prema prestolju hrabre 37.
str. pukovnije, te iskrene nježne želje prigodom
Previšnjeg rogjendana. — Govorniku je na otvorenoj
pozornici bila uručena u ime momčadi spomen
pjesma u znak zahvalnosti za njegov neumorni trud
i nastojanje oko poboljšanja stanja momčadi i ni-
hovog duhovnog uzgoja. Nakon proslava zaredao
je birani program izveden na opće zadovoljstvo.

Opći je plesak pobrao mladi pjevački zbor jedno-
godišnjih dobrovoljaca svojom preciznom izvedbom
Zajcevog: «U boj, u boj!», te Sattnerovog: «Pogled
u nedolžno oko»; zatim mladi umjetnik na guslama
Pavović. Buro smijeha i odobravanja izazvao je
jedn. dobr. Dubitelj svojim veoma uspjelim komičnim
priznizavanjem. Slijedeća je komedija u 1 činu: «Na-
samario se», koju dilentani odigraše na opće za-
dovoljstvo. Gospodjici E. Zangrando bila je uručena
u znak priznanja kila svježeg cvijeća. Alegoričnom
u živom slikom uz udaranje «Carevke» završila je
ova uspjela akademija.

Na večer bila je kroz razsvijetljene ulice bakljada
uz svirku pukov. glazbe za kojom je stupala ne-
pregledna povorka momčadi i časnika pjevajući
rodoljubne pjesme i kličući visokom svečaru.

ali to je učinjeno u pomanjkanju boljih spisa. Ina
izvršnih pisaca, ali koja korist kad ne umiju pisati
onako, kako bi se moralo za šire slojeve pučanstva.
Tu je u prvom redu prirodna struka. Sulek je po-
godiio pravu žicu, pa će se morati njezegov znanst-
stvene knjige popuniti prema današnjem zahtjevu i
nanovo izdati. Razvija svoje nazore o budućim iz-
danjima društva.

Na to uzimlje riječ potpredsjednik Društva
Sv. Mohora i kao planinski Hrvat pozdravlja Hrvat-
ske Slovence. Govori o uzajamnom radu Društva
Sv. Mohora i Društva Sv. Jeronima. Pozivlje društva
na posjet u Korušku i preporuča, da tom zgodom
ogje što više Hrvatica u narodnom odijelu, jer će
to zagrijati njihove žene i djevojke. Pozdravlja još
jednom kao planinski Hrvat hrvatske Slovence.

Na to su pročitali mnogobrojni brozjavi, koji
su stigli sa svih krajeva kao pozdravi i čestitke
društvu.

Kad je um. školski nadzornik Kirin pozdravio
društvo u ime hrvatskoga učiteljsva, zaključeno je
matinej, te su pozvani gosti pošli u nadbiskupsko
sjemenište gdje je prigijen bankei.

Nješto poslije dva sata otpočeo je bankei, na
kom je bio pokrovitelj nadbiskup dr. Bauer i drugi
crkveni dostojanstvenici, izaslanici i domaći uzva-
nici. Na bankeiu je izrečeno nekoliko lijepih zbra-
nica. Sve su se ticale širenja narodne prosvjete i
procvata Društva Sv. Jeronima. Za bankeia, koji je
iamačno zadovoljio svakoga gosta, pozdravio je
pokrovitelju društva nadbiskup dr. Bauer najlju-
beznije svakoga gosta kod stolova iđući od jebnoga
do drugoga.

Poslije bankeia odvezli su se mnogi gosti na
centralno groblje, da iskazu počast prvomu pred-
sjedniku Društva Sv. Jeronima Tomi Gajdeku.

U jutru 17. bila je na polju sveta misa sa
Te Deum. Glazba je udarala u pucalo se u slavu.
Poslije blagoslova i molitve za premlotivostivo
i kralja deilovala je naša 37. pukovnja pred gosp.
pukovnikom Zangrandom — koji je toliko doprinio da
što svečanije bude ovaj dan proslavljen.

Na sam previšnji rogjendan bila je druga
akademija, na koju je imalo pristupa i civilno
građanstvo. Zabava je natkrilila svako očekivanje,
te je program izveden najvećom preciznošću hvala
dičnim pjevačima, diletantima i glazbarima, koji
nijeku žalili truda da rijetka svečanost bude do-
stojnim načinom proslavljena.

Ovom je proslavom ponovno pokazala hrabra
37 str. pukovnja svoju toliko puta zasvjedočenu
nepokolebivu privrženost i vjernost prejasnom car-
skom domu. Vjernost koju ne pokoleba lukavost ni
himba narodnih izrođa, kao što joj nijesu mogla
da nauđe ni dušmanska taneta. O hrabra Dalmatin-
ska prsa razbijaće se i nadalje kao i dosad svaki
neprijateljski pokušaj, koji bi išao da u njima pri-
duši vjernost i ođanost prema prejasnom našem
preljubljenom cesaru i kralju.

Lične vijesti.

Ođvjetnik gosp. dr. Pašković premjestio se
iz Sapljetu u Sinj.

Dalmatinska djeca u Hrvatskoj.

U subotu je stiglo u Zagreb 40 djece iz Knina,
koja otputovala u nedjelju u Ivanec, gdje će ostati
na prehrani. U nedjelju stiglo je preko Sunje jedno
manje jato djece iz Dalmacije, a vodi ga član
zemaljskog središnjeg odbora g. Bužan. Djeca će
ostati jedan ili dva dana u Zagrebu, a zatim će
biti otposlana u svoja ođredišta.

U nedjelju krenulo je iz Drišta 100 djece na
prehranu u Hrvatsku. Ovaj je transport otpremljen
od Driškog odbora u vezi s Hrvatskim Napretkom
u Spljetu. Djecu prati g. profesor Dizdab.

Dalla cucina popolare di Zara

nel mese di agosto vennero dispensate: a paga-
mento minestre 94.977, gratuitamente ai poveri
minestre 18.940. Assieme minestre 113.917.

Čitilja.

U Dubrovniku je umrla u 45oj godini života
svoga gđa Adele Brili, udovica pk. Antuna, nad-
ravatelja pošta i brozjavo u Dalmaciji.

Preminula je g. ca Ljubica Lisicić, pučka uč-
iteljica, u najljepjoj dobi života, sestra književnika
g. D. ra Matije Lisicića, ođvjetnika u Hrvatskoj, sada
u vojsci c. k. poručnika.

Nozge.

Oggi la leggiera e simpatica signorina Ga-
briella de Benvenuti dieđe la mano di sposa al
signor Vinco Barich. — Auguri e congratulazioni
vivissime.

Za austro-ugarske ratne sarobljenike u Sjedinjenim Državama,

i za tamo internirane austrijske i ugarske državljane,
pisma, dopisnice i naputnice mogu se slati uz
ođreobe, što vrijede uopće za poštanski saobraćaj
ratnih zarobljenika.

Kotarski opskrbni odbor za učitelje i sve- ćenike te zemaljske i općinske činovnike u Zadru

dijeli svojim članovima po 25 đkg svinjske masti
po 8 kruna. Rok pridizanja vas ru jan.

Promet i trgovina.

Poštanski saobraćaj s Turskom.

Turska pošta, uprava tuži se na Min. Trgovine
u Beču da osobito u zadnje doba stizu iz Austrije
u Tursku mnoga pisma sa sadržinom podložnom
carini. Ovakve su pošiljke nepriputljive, jer je za-
branjeno priključiti prostim i preporučanim pošilj-
kama listovne pošte predmete podložne carini.
Turska je pošta, uprava, izjavila, da će unaprijed
sve ovakove poš. pošiljke, polag ođreoba svjet-
skog poš. ugovora, vraćati predatim uređima.

Saobraćaj s bugarskim poštanskim uređima u Dobruđi.

Otvoren je poštanski saobraćaj izmjeu Austrije
i ovih bugarskih poštanskih uređa u Dobruđi:
Akkandela, Babađag, Baltšich, Cerna-Voda, Do-
bitsch, Hirsowo, Isaktscha, Kara-Omer, Kawarna,
Konstanza, Kuribuna, Mankalija, Medjidie, Silistra,
Tultscha i Tutrakon. Dopuštena su obična i prepo-
ručena pisma, dopisnice, tiskanice i novine uz uvjete
i pristojbinske stavke svjetskog poštanskog saveza.

GOSPODARSTVO.

Industrijalno iskorišćivanje Cetine.

«Nova Doba» primira iz Vrljice: «U sjednici opć.
vijeća, koja se je održala dne 25. o. m., jednogla-
sno je primljen prijedlog općinskog upravljelstva,
da se općina vrljice pridruži tndustrialnom dru-
štvu Cetina s. o. j. u Sinju», kojemu je svrha, da
iskoristi sve još neiskorišćene vodene snage na
našoj Cetini od izvora njenog do Omiša.

Cilj je ovog društva, da iskorišćenjem vodene
snage, u prvom redu one na Garijaku općine vrl-
jičke i one Čikotina lagja u sinjskoj općini, po-
digne električne centrale, koje bi davale potrebitu
struju za javnu i privatnu rasvjetu općinama: Vr-
struju za javnu i privatnu rasvjetu općinama: Vr-
lika, Sinj, Krajina, Doljica i Omiš, te eventualno
Splitu, Kaštelim i Trogiru; da elektrizuje još i
mjesne industrije, eksploatiše i iznese na trgo-
vite mramor, sadru, boksit i da unapredi zemljanu
industriju (gnjilu). Dalja mu je pak svrha ek-
sploatacija i bonifikacija polja, te podizanje svake
druge industrije, koja bi se podesnom pokazala u
području ovih općina.

RAZLIČITE VIJESTI

Besposličjenje redarstva u Londonu.

AMSTERDAM, 31. p. m. «Algemeen Handels-
blad» javlja iz Londona, da s izuzetkom viših činov-
nika, sav je policijski zbor jučer besposličio. Na-
večer štrajkovahu i članovi policije unutrašnjeg
grada, tražeći da im se sadašnji ratni dođatak od

12 šilinga poviat na 20 šilinga i da se taj dođad-
tak ubroji u platu; još traže ratni dođatak od 12 1/2
posto na svoju ukupnu platu i da rudničarsko
udruženje bude službeno priznato. Danas će
besposličari zamoliti ministra predsjednika da pri-
mi njihove zastupatelje. Vrijedno je da se opazi,
kako, unatoč besposličju, na ulicama nema ne-
reda. Lloyd George lično se zanima tim pitanjem.

Zadnji telegrami uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvjestaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEĆ, 3. Službeno se javlja:

3. septembra 1918.

Talijansko bojište:

Nije nigdje bilo većih bojeva.

Doglavica generalnog štaba.

Izvjestaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 3. Wolff-Bureau javlja:

Veliki glavni stan 3. septembra 1918.

Zapadno bojište:

Skupina vojske nasljednika prijestola Rup-
prehita:

Izmjeu Uperna i La Bassée uspješni pješački
bojevi. Na zemljištu pred našim novim pozicijama
izmjeu Scarpe i Somme Englezi nastaviše svoje
napade. Jugoistočno od Arrasa uspije im, da ula-
ganjem vrlo nadmoćnih snaga prođu u naše pje-
šačke linije s obe strane ceste Arras-Cambrai.
Neprijatelj udar ustavismo na liniji Etaing —
istočna ivica Durgja — istočno od Cagnicourta
— sjeverozapadno od Queanta — sjeverna ivica od
Noreuilu. Česti protivnikovi pokušaji da prođe
dalje prema kanalu preko Duryjskih visova i istočno
od Cagnicourta, propadoše pred djelovanjem naših
spremnih pričuva. S obe strane Bapaume odbismo
napad preduzet od česti sa oklopljenim kolima,
od česti nakon najjače artiljerijske pripreme.

Sjeverno od Somme zadržasmo nakon žestokih
bojeva visove istočno od Saillje-Moislain-Aizen-
court le Haut istočni rub Peronne. S obe strane
željezničke pruge Nesle-Ham pričuva pješačke
pukovnije br. 271, koja se u zadnjim bojevima o-
sobito prokušala, uzbuje nanovo i jučer više fran-
cuskih napada. Uostaiom izmjeu Somme i Oise
samo artiljerijska djelatnost. Nakon više sati naj-
jačeg artiljerijskog pripremanja napadoše popodne
Francuzi, koje su pojačavale marokanske i ame-
ricanske divizije, izmjeu Oise i Aisne. Napadi
preduzeti iz nizine Ailette a upereni protiv Pier-
remande i Folembrey, propadoše u našoj vatri.
Na pojedinim mjestima naš protuudar baci nepri-
jatelja natrag. U gajevima zapadno i južno od
Cocuy le Chateau protivnik nešto otišnu naše
prednje linije od Ailette.

Vrlo jaki neprijateljski napadi, po više puta
ponovljeni izmjeu Ailette i Aisna progloše na-
prazno. Gardijski oklopnici, tjesni oklopnici i
dragoni, koje je predvodio njihov zapovjednik pot-
pukovnik grof Magnis, odbiše jučer, otkad se
ulažu u boj, šesnaesti teški neprijateljski napad
i vazda zadržashe potpuno povjerenje im pozicije.

Jučer oborismo 13 neprijateljskih balona i 55
letjelica, od kojih 36 na bojištu pred Arrasom; od
tih obori ih 26 lovačka eskadra br. 3 pod vodstvom
natporučnika Lörsera. Dri tome natporučnik Lörsler
odnjie svoju 35tu pobjedu u zraku.

Prvi general. kvartirmajstor Ludendorff.

Sinoćnji izvještaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 3. navečer. Izmjeu Scarpe i Somme
dan progje mirno. Kretnje što su tamo započele
jučer u noći, izvršise se po planu. S obe strane
Nogona ođbijeni su napadi. Izmjeu Ailette i Aisne
razviše se navečer novi bojevi.

Pooltreno podmorničko ratovanje.

BERLIN, 3. U blokovanom području oko En-
gleske potopljeno je 16.000 nečitih тона.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Bollettini dello stato maggiore generale
austro-ungarico.

VIENNA 3. Si comunica ufficialmente:
3 settembre 1918.

Teatro della guerra italiano:
Non vi furono in alcun luogo operazioni comb-
attive di maggior entità.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 3. Il Wolff-Bureau comunica:
Grande quartier generale, 3. settembre 1918.

Teatro della guerra occidentale:
Gruppo d'eserciti del principe ereditario Rup-
precht:

Fra Uperna e La Bassée fazioni di fanteria
coronate di successo. Nell'avantterreno delle
nostre nuove posizioni, fra la Scarpe e la Somme gli
Inglesti continuarono i loro attacchi. A sud-est di
Arras riesci loro, coll'impiego di forze molto so-
verchianti, di spingersi entro le nostre linee di fan-
teria da ambo i lati della strada Arras-Cambrai. Sulla
linea Etaing, margine orientale di Dury, est di Ca-
gnicourt, nord ovest di Quent, margine setten-
trionale di Noreuil abbiamo arrestato l'urto del
nemico. Molteplici tentativi dell'avversario di pe-
netrare innanzi attraverso le alture di Dury e ad
est di Cagnicourt verso il canale fallirono in se-
guito all'entrata in azione delle nostre riserve, già
apprestate. Da ambo le parti di Bapaume fu re-
spinto l'attacco, sferrato dal nemico parte con
autocarr blindati, parte dopo una fortissima pre-
parazione d'artiglieria.

A nord della Somme, dopo violenti combat-
timenti, abbiamo mantenuto le alture ad est di

Sailly-Moislain, Aizencourt le Haut, margine
orientale di Peronne. Da ambo le parti della
ferrovia Desle-Ham la provata riserva del reg-
gimento fanti N.ro 271 ha ributtato anche ieri
molteplici attacchi francesi. Del resto fra la Som-
me e l'Oise vi fu soltanto attività d'artiglieria.
Dopo una fortissima preparazione d'artiglieria di
più ore, i Francesi, col rinforzo di divisioni ma-
rocchine ed americane, attaccarono nel pomeriggio
fra l'Oise e l'Aisne. Gli attacchi, irrompenti dalla
bassura dell'Ailette contro Pierremande e Folem-
bray fallirono sotto il nostro fuoco. In singoli
punti la nostra contropunta ributtò indietro il
nemico.

Nei tratti di bosco ad ovest ed a sud di
Cocuy le Chateau il nemico spinse alquanto
indietro dall'Ailette le nostre linee antestanti.
Attacchi assai forti del nemico, ripetuti più
volte, fra l'Ailette e l'Aisne fallirono. I corazzieri
della guardia, i corazzieri del corpo e i dra-
goni, condotti dal loro comandante tenente colon-
nello conte Magnis, hanno respinto, con la giorna-
tata di ieri, il 16.º grave attacco nemico dalla
loro entrata in azione, ed hanno sempre mante-
nuto completamente le posizioni loro affidate. Noi
abbiamo ieri abbattuto 13 palloni nemici, 55 ve-
livoli, di cui 36 dal campo di battaglia di Arras.
In quest'incontro la squadriglia con caccia N.o 3,
comandata dal primo tenente Lörsler, ha fatto
precipitare 26 velivoli. Il primo tenente Lörsler
consegui la sua 35.a vittoria aerea.

Il primo quartiermastore generale Ludendorff.

Il segretario di Stato Hintze a Vienna.

VIENNA, 3. È giunto questa mattina il se-
gretario di stato von Hintze, accompagnato dal
sottosegretario di stato barone Mumm, dal consi-
gliere d'ambasciata principe Hatzfeld, dal consi-
gliere di legazione barone Vittinghoff. Alla stazio-
ne venne salutato dall'ambasciatore conte
Wedel e dall'inviato principe Guglielmo Stolberg.

Una congiura a Mosca.

MOSCA, 3. Il commissario del popolo agli
Esteri Cičerin disse a tutti i rappresentanti della
Russia all'estero un dispaccio circolare in cui parteci-
cipa loro la scoperta di una congiura, organizzata
da diplomatici francesi, protetti dall'immunità diplo-
matica. Stavano a capo della congiura il dirigen-
te la missione inglese Lockbart, il console gene-
rale francese Grenard, il generale Lavergue ed
altri. La congiura aveva per scopo l'organizzazione
di sezioni del Soviet, subornate per impossessarsi
del potere del Consiglio dei commissari del popo-
lo e proclamare a Mosca una dittatura militare.
Per le mani di un solo congiurato, durante le ul-
time settimane, è passato un milione di rubli.

L'inchiesta viene proseguita energicamente.

D. KASANDRIC odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

Dalmatinsko pokrajinsko povjerenstvo za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

OGLAS.

Mjesna zborna Crkva Sv. Šimuna traži spo-
sobna ratnog invalida za mjesto krkovinara.
Plaća mu je mjesečna od kruna 130 osim
nestalnih prihoda pri svakom otvorenju ruke Sv.
Šimuna, vjenčanju, krštenju i sprovodu i t. d. i
stan u natavi za se i obitelj uz crkvu.

Natjecatelji neka se obrate pismenom mol-
bom na crkovinarstvo rečene crkve putem ovog
povjerenstva za skrb oko ratnih invalida, kojog će
priložiti iskaz o obiteljskom stanju, svjedochu žup-
nika o njihovoj sposobnosti za rečenu službu
kano i o čudorednom ponašanju i napokon voj-
ničku ispravu na dokaz da su ratni invalidi, a to
najdalje do 15 rujna.

Zadar, 31 kolovoza 1918.

JAVNA ZAHVALA.

Drigodom teška žalost, koja nas je zadesila
gubitkom nezaboravnog nam muža i oca,

MIJE PINTURA

c. k. podčinovnika na c. k. namjesništvo

imali smo dosta iskaza plemenite ljubavi i sau-
češća. Stoga rascvijenim srcem zahvaljujemo
svima, koji nam u ovoj golemoj tuzi nasto-
jahu ublažiti tešku bol. — Osobito zahval-
jujemo veleuč. g. dr. Gentilizzi i d. ru Peričiću i
časnim sestrama bolnice na ljubaznom zauzima-
nju da nam spase milog pokojnika. — Hvala ta-
kogjer plemenitom gosp. dvorskom savjetniku Golfu,
Miji Volaroviću, Obitelji Boža Martinca, č. oca Bo-
nifaciju Soriću i svim ostalim, koji nam tješise te
prisustvovanjem sprovodu i kojim iskazima ub-
lažiše našu tešku bol. — Svima od svega srca
hvala i od Boga obilna plata.

Zadar, 31 kolovoza 1918.

OPĆINSKA ŠTEDIONICA u OBROVCU

Ulošci : 31 jula 1918 K 368.222:70
Ukamaćuje uloške koncem svakoga polugodišta sa

5% čistih

Za uloške jamči općina obrovačka sa svom poreznom snagom i cijelom svojom imovinom.

Dod državnim je nadzorom.

Uživa pupilarnu sigurnost, te se po tome primaju na priplod maloljetnički, sirotinjski i crkveni položi.

Rentovni porez plaća štedionica iz vlastitog.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Špediter i ovlaštenu Trgovačko-Pomorski Mešetar. * * *

Zastupstva za špediterske poslove: Zadar, Split, Sarajevo, Dubrovnik, Kotor, Trst, Rijeka, Prag, Drinopolje, Aussig, Beograd, Braila, Brno, Buchs, Budimpešta, Carigrad, Hamburg, Lindau, Rotterdam, Solun, Frankfurt, Beč.

Preuzimlje narudžbe svakovrsnih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak uz tvorničku cijenu. Brza izradba.

Po previšnjem ovlaštenju Nj. c. i k. A. Velićanstva

Dietro autorizzazione Sovrana di S. M. J. e R. Apostolica

45. c. k. Državna Lutrija
za civilne dobrotvorne svrhe

Ova NOVČANA LUTRIJA ima: 22.747 zgođitaka u gotovu novcu u ukupnoj vrijednosti od 700.000 kruna.

Glavni zgoditak iznosi:
200.000 kruna.

Vućenje će biti javno u Beču na 3 oktobra 1918.
Jedna srećka stoji 5 kruna.

Srećke se nabavljaju kod odsjeka za dobrotvorne lutrije u Beču III. Vordeze Zollamtsstrasse 5, u Budimpešti kod kr. ug. ravnateljstva lutrijskih dohoda IX Zgrada glavne carinare, u lutrijskim kolekturama, kod prodaja duhana, kod poreznih, poštanskih, brzojavnih i željezničkih uređa, kod mjenjačnica, i t. d. Osnove vućenja šalju se prodavaocima srećaka badava.
Srećke se šalju prosto od poštarine.
Od c. k. Ravnateljstva generalne Državne lutrije Ođjel lutrije za dobrotvorne svrhe.

45. i. r. Lotteria di Stato
per scopi di beneficenza civile

Questa LOTTERIA DI DENARO contiene 22.747 vincite in contanti nell'importo complessivo di corone 700.000.

La vincita principale importa:
200.000 corone.

L'estrazione avrà luogo pubbl. a Vienna ai 3 ottobre 1918.
Una cartella costa 5 corone.

Le cartelle sono d'acquistarsi nella sezione per le lotterie di beneficenza in Vienna III, Vorbere Zollamtsstrasse 5, presso la r. direzione ungherese delle rendite del lotto a Budapest IX Edificio della dogana principale, nelle collettorie del lotto, traffici tabacco, uffici d'imposte, di Poste, Telegrafi, e ferrovie, cambia-valute, ecc. — Piani del giuoco gratis.
Le cartelle si spediscono senza spese.
Dall'i. r. Direzione generale delle Lotterie dello Stato. Sezione Lotterie a scopi di beneficenza.

Naklada školskih knjiga i dopisnica

Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 12 do 30 h. — Školskih potrepština osobito Zadaćnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Feldpost 100 komada Kr. 12.— Cigaretnog papira: Waldes II. 100/80 Kr. 16.— I. 100/60 Kr. 18.— Special (kao Job i Club) 100/100 Kr. 17.— «Samum» II. 120/80 Kr. 18.—
Fotografskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Smalltrahit fabrika
za groblje
sa i bez fotografije

„MAGNET“
žepne lampe
svijetle bez baterije.

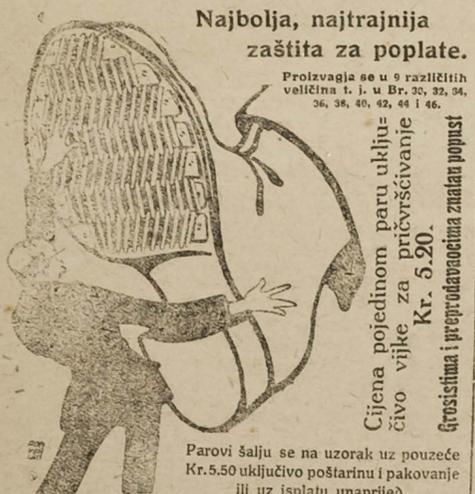

— za dućane i za urede. — Električna Baterija K 3.
komplet K 6.

Novosti! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kruna 3.50.
Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Spaga od papira od 1/2 do 6 m/m
POTPLATE od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

Interesantna novost!

za sve postolarice, postolare i t. d. uklanja sve mane drugih zaštitnih i nadomjesnih poplata
Gibljiiv-elastičan poplat od pletene željezne žice
nevidljiv pričvršćen na postol. Tih, lagan hod. Puzanje isključeno. Može se lako pribiti i odalečiti nakon istrošenja.

Najbolja, najtrajnija
zaštita za poplate.

Proizvaga se u 9 različitih veličina 1. i. u Br. 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44 i 46.

Cijena pojedinom paru uključivo čavo vijke za pričvršćivanje Kr. 5.20.
Grosistima i preprodavaocima znatan popust

Parovi šalju se na uzorak uz pouzće Kr. 5.50 uključivo poštarinu i pakovanje ili uz isplatu unaprijed.

Isključiva prodaja za Dalmaciju, Bosnu-Hercegovinu i Istru kod tvrtke
BRAĆA KLEIN — ZADAR (Dalmacija).

Fratelli Mandel & Nipote BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.
ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.
CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor 400.000, in rate mensili di Cor. 20. — Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. — Credito Mobiliare Aust. 1858. Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. — Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. — Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. — Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.
ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.
RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcun spesa.
ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.
ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con iscaso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

VLAHOV

R. VLAHOV

ZARA

ELISIR STOMACALE CORROBORANTE

OGLAS.
Općinska štedionica u Benkovcu ukamaćuje sve štedioničke uloške od 15. prosinca 1916. do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.
ODBOR.

Acetilenskih lampi i gorila (becurci)
— osobito u aluminijum za rikanje
Kartica za mastiti robu svake vrsti i boje.
Sapuna za pranje komad Kr. 2.50.
Sapuna od mlijeka " " 3.50.
Četaka (Briuskina) " " 3.20.
ZASTUPSTVO - ZADAR
Poštanski pretinac 74.

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun. Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosa svota.

MARCELLO PATTIERA — Zadar.